

nak elégséges lélektan ennyi tanulmányi irányítással elsajátítható. Teljesen elképzelhetetlennek látszik a *neveléstörténet* ennyi idő alatt való tárgyalása: és ez sajnálatos. Nem kívánom újból megállapítani, hogy a pedagógia története nem tudománytörténet olyan értelemben, mint, mondjuk, egy természet-tudomány vagy technika története. A pedagógia egyes törekvései és eredményei társadalmi és történelmi háttér nélkül nem érthetők meg; és a fejlődés főbb szakaszainak és állomásainak, kimagasló személyiségeinek és műveinek ismerete nélkül a mai elmélet és gyakorlat is gyökértelen marad. Azt is meg kell kérdezni, hogy a nevelésnek és neveléstudománynak *társadalmi beágyazottságát* eléggé megvilágítják-e a neveléstannak a nevelés és társadalmi állapot kapcsolatára vonatkozó általános megállapításai. Végül hiányolom azt, hogy a tanárjelölt nem kap tanulmányai végén egy alapos elemző áttekintést a *nevelés és neveléstudomány jelenlegi állapotáról és problémáiról* a világon: a tanárjelölt a jövőben fejtí ki tevékenységét, tudnia kell, milyen helyzetben indul el, milyen távlatok állnak előtte.

Az itt vitatott időrendi probléma a neveléstörténet helyéről többféleképpen ítéhető meg. Én már az elmondottak alapján is a történet felől haladnék a megértés felé: egy bevezető tanulmány után (a pedagógia alapjai) a pedagógia története — neveléstan — didaktika — módszertanok — iskolaszervezet — jelenkori állapot és perspektívák utat választanám a mostani szerkezetet alapul véve. Ez természetesen csak nézet.

Úgy gondolom, a Bizottságnak örömmel kell fogadnia minden olyan bejelentést, amelyben a képzés javuló feltételeiről kap tájékoztatást. Ha meggondolandó problémákat vetünk fel, akkor nem a jó szakképzés rovására kívánunk erősebb hivatási előkészítést, hanem amellettt érvelünk, aminek a kitűnő szakképzés mellett nem szabad elmaradnia.

Földes Éva:

Hozzászólásában a pedagógia oktatásának problémáján belül elsősorban a neveléstörténet kérdéseivel foglalkozott. Hangsúlyozta a marxista neveléstörténet világnézeti és hivatástudatra nevelő jelentőségét és kifejezésre juttatta azt az aggályát, hogy az egy féléves heti két órás tárggyá komprimált egyetemes és magyar neveléstörténet — még a teljességre törekvés igénye nélkül is — főleg adatfelsorolássá válik majd, és éppen előbb jelzett két fontos feladatának nem lesz képes maradéktalanul eleget tenni. Vitatható az is, hogy éppen a hivatástudatra nevelés, illetve a pedagógiai megalapozás szempontjából nem volna e helyesebb a neveléstörténetet — még ebben a jelenlegi formájában is — a tizedik félévről a III. évfolyamra előbbre hozni, és közvetlenül a filozófia történethez csatlakoztatni. Hasonló a kérdés megoldása az NDK-ban is, ahol a kétféléves neveléstörténeti előadásokhoz egy féléven át minden tanárszakos hallgató számára kötelező szeminárium is járul. A főiskolák pedagógia oktatásának kérdésével foglalkozva, a hozzászóló rámutatott arra, hogy igen komoly nehézségeket okoz, hogy a középiskolából kikerült diákoknak hiányzik az az alapvető marxista filozófiai előképzettségük, amire az első évfolyam I. félévében meginduló pedagógia-oktatást építeni lehetne.